

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie (na herstel) aan de opleiding wo-master Kunst- & cultuurwetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam

Gegevens

datum	Naam instelling	: Vrije Universiteit Amsterdam
30 september 2015	Naam opleiding	: wo-master Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC)
onderwerp	Variante opleiding	: voltijd
Besluit	Afstudeerrichtingen	: Kunstgeschiedenis
accreditatie wo-master		Architectuurgeschiedenis
Kunst- & cultuurwetenschappen		Comparative Arts and Media Studies
van de Vrije Universiteit		Design Cultures
Amsterdam (004192)		
uw kenmerk	Locatie opleiding	: Amsterdam
CvB/EK/dv/2015/673	Datum aanvraag 1	: 20 december 2013
ons kenmerk	Datum goedkeuren	
NVAO/20152478/ND	Panel 1	: 18 september 2013
bijlagen	Datum eerste locatiebezoek	: 3 en 4 december 2012
3	Datum eerste visitatierapport	: 6 juni 2013
	Datum herstelplan	: november 2013
	Datum herstelbesluit NVAO	: 30 juni 2014
	Datum tweede overleg	: 19 mei 2015
	Datum tweede visitatierapport	: 16 juni 2015
	Datum aanvraag 2 (na herstel)	: 29 juni 2015
	Instellingstoets kwaliteitszorg	: positief onder voorwaarden van 3 september 2014

Inlichtingen

Lisette Winsemius
+31 (0)70 312 23 81
l.winsemius@nvaO.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300
info@nvaO.net | www.nvaO.net

- Artikel 5a.12a. van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Stb. 2010, 293);
- Accreditatiebesluit WHW (Stb. 2011, 536);
- Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Voorgeschiedenis

Op 20 december 2013 ontving de NVAO een accreditatieaanvraag op basis van een rapport (beperkte opleidingsbeoordeling) waarin standaard 2 'Onderwijsleeromgeving' en de opleiding als geheel als onvoldoende is beoordeeld. Bij besluit van 30 juni 2014 (herstelbesluit) heeft de NVAO de geldigheidsduur van de accreditatietermijn verlengd tot en met 31 december 2015. Op 29 juni 2015 ontving de NVAO een aanvraag voor beoordeling van het herstel en daarmee opnieuw een aanvraag om accreditatie. Het onderliggende rapport betreft een beoordeling op standaard 2 uit het beoordelingskader (beperkte opleidingsbeoordeling).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel (eerste beoordeling)

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen als voldoende.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. De masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) is gericht op de bestudering van een aantal culturele verschijningsvormen en hun onderlinge relaties in heden en verleden. Centraal staan de studie en interpretatie van beeldende kunst, architectuur, design, media in vier afzonderlijke programma's waarbij regelmatig cross-overs tussen de vakgebieden worden gemaakt. De opleiding besteedt aandacht aan zowel actuele ontwikkelingen als vroegere cultuuruitingen in breed kunst- en cultuurhistorisch perspectief.

De masteropleiding bestaat sinds september 2012 en is ontstaan uit een samenvoeging van de opleidingen Kunstgeschiedenis en Comparatieve Arts and Media Studies. In de nieuwe brede masteropleiding zijn vier programma's opgenomen: Kunstgeschiedenis, Comparatieve Arts and Media Studies (CAMS), Architectuurgeschiedenis en Design Cultures. De algemene doelstelling van de masteropleiding is om masterstudenten op te leiden die in staat zijn om op een kritische en wetenschappelijk onderbouwde manier te reflecteren op en zelfstandig onderzoek te doen naar media, beeldende kunsten, design en architectuur.

Pagina 3 van 9 Voor de nieuwe masteropleiding zijn, naast de doelstelling, beoogde eindkwalificaties beschreven. De commissie is van mening dat de doelstelling en de beoogde eindkwalificaties zeer algemeen zijn verwoord en weinig richting geven aan de verschillende programma's binnen de masteropleiding. Elk programma heeft daarnaast een eigen profiel en eindkwalificaties beschreven. De commissie herkent vooralsnog noch in de profielen, noch in de eindkwalificaties van de programma's de benoemde cross-overs tussen de programma's.

De beoogde eindkwalificaties per programma zijn helder verwoord en sluiten aan bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde wetenschapper in de kunst- en cultuurwetenschappen worden gesteld. De eindkwalificaties sluiten wat betreft niveau en oriëntatie aan bij het academische masterniveau alhoewel de commissie constateert dat de eindkwalificaties van de programma's CAMS, Kunstgeschiedenis en Design Cultures ambitieus zijn geformuleerd.

De commissie constateert dat de brede masteropleiding op het moment van de visitatie bestaat uit vier gespecialiseerde programma's. De beschreven geïntegreerde masteropleiding waarin interdisciplinariteit en cross-overs tussen de vakgebieden centraal staan, wordt door de commissie vooralsnog niet teruggevonden in de profilering en eindkwalificaties van de programma's, noch in de gesprekken met het management en de docenten.

De commissie raadt de opleiding aan een duidelijke keuze te maken: of een geïntegreerde opleiding met verschillende varianten die met name de raakvlakken en verbindingen tussen de vakgebieden bestuderen, of meerdere gespecialiseerde programma's.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen als onvoldoende.

De masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen bevat vier afzonderlijke programma's, te weten: Comparative Arts and Media Studies, Architectuurgeschiedenis, Kunstgeschiedenis en Design Cultures. De curricula van de programma's duren een jaar en omvatten 60 EC. Elk programma bestaat uit een aantal verplichte vakken uit het specifieke vakgebied, een vrije keuzeruimte en het schrijven van een scriptie van in totaal 18 EC.

De vrije keuzeruimte kan ingevuld worden met vakken uit het eigen vakgebied, andere programma's en andere opleidingen. De studenten kunnen ook een stage uitvoeren binnen de vrije keuzeruimte. De keuzevakken, stageplaats en stage-opdracht moeten worden goedgekeurd door de examencommissie.

Het programma Kunstgeschiedenis bevat drie varianten: Theorie en geschiedenis van de Beeldende kunst 1400-1800, Theorie en geschiedenis van de Beeldende kunst 1800-heden en Kunst, Markt en Connaisseurschap. De commissie heeft geconstateerd dat het curriculum van deze laatste variant zeer praktijkgericht is opgezet. Het bevat evenwel onvoldoende academische elementen en het mist een aantal - voor het vakgebied essentiële - componenten zoals kennisvakken op het gebied van economische en juridische zaken en historische, theoretische kennis en vaardigheden. De commissie is er daarom niet van overtuigd dat de studenten die deze variant volgen aan het einde van de studie voldoen aan de geformuleerde eindkwalificaties van het programma Kunstgeschiedenis binnen de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen. De inhoud en het niveau van de overige

Pagina 4 van 9 programma's en varianten zijn adequaat en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindkwalificaties.

De commissie constateert dat er sprake is van een inspirerende onderwijsleeromgeving waarin onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten, docenten en de gremia die bij de kwaliteit van het onderwijs betrokken zijn. Het is de commissie opgevallen dat de studenten positief zijn over hun programma, de docenten en de persoonlijke contacten binnen de opleiding. Er is sprake van gemotiveerde docenten die goed op de hoogte zijn van het curriculum van het programma waarin zij het onderwijs verzorgen. De commissie oordeelt dat de verantwoordelijken zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs en dat mogelijkheden tot verbetering worden gesignaleerd en doorgevoerd.

De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissie betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding. Het is de commissie opgevallen dat de docenten en studenten zich betrokken voelen bij het onderwijs en de kwaliteit ervan.

De commissie concludeert dat voor de programma's CAMS, Design Culture en Kunstgeschiedenis, varianten Theorie en geschiedenis van de Beeldende kunst 1400-1800 en Theorie en geschiedenis van de Beeldende kunst 1800-heden, voldoende en gekwalificeerde stafleden betrokken zijn bij het onderwijs. De commissie constateert echter ook dat er weinig hoogleraren en universitaire hoofddocenten zijn betrokken bij de programma's. Tevens stelt de commissie vast dat er weinig aandacht is voor scholing van het personeel. Hierover wordt niet geschreven in de kritische reflectie en bij navraag bleek dat de Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO)-procedure in opstartfase is. De commissie is van mening dat de opleiding meer aandacht moet besteden aan de scholing van het personeel en moet zorgen dat op zeer korte termijn de procedure voor het verkrijgen van een BKO is opgestart en wordt uitgevoerd.

De commissie constateert dat er veel druk is op de capaciteit van de docenten met betrekking tot het programma Design Cultures en de variant van Kunstgeschiedenis; Kunst, Markt en Connaisseurschap. Deze druk is ontstaan door de grote instroom van studenten voor dit programma en deze variant. De commissie adviseert de opleiding hier op korte termijn een structurele oplossing voor te vinden.

De commissie stelt vast dat de variant Kunst, Markt en Connaisseurschap van het programma Kunstgeschiedenis wordt gecoördineerd door één niet-gepromoveerde docent. Het onderwijs in deze variant wordt met name verzorgd door deze docent en gastdocenten uit het werkveld. De keuzevakken, scriptiebegeleiding en scriptiebeoordeling worden niet verzorgd binnen de variant wegens het ontbreken van een gepromoveerde docent. De commissie waardeert het programma Kunstgeschiedenis, variant Kunst, Markt en Connaisseurschap en de competentie en inzet van de (gast)docenten die dit programma verzorgen. Maar zij vindt de afhankelijkheid voor zowel de inhoud als organisatie van één docent en zijn persoonlijke netwerk te kwetsbaar voor het onderwijs in de variant.

De commissie komt tot de conclusie dat voor de alle programma's en varianten behalve Kunst, Markt en Connaisseurschap geldt dat de inhoud en vormgeving, de kwaliteit en begeleiding van het personeel, de opleidingsspecifieke voorzieningen de studenten in staat stellen om de beoogde eindkwalificaties te kunnen bereiken.

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen als voldoende.

De commissie heeft vastgesteld dat in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de vakken. Er is sprake van een adequate frequentie van toetsing, waardoor de studenten gestimuleerd worden tot studeren en zicht hebben op hun voortgang.

De commissie heeft kennis genomen van de stappen die worden gezet door de faculteit en de examencommissie op het terrein van kwaliteitsborging van toetsen en beoordelingen. De commissie stelt vast dat de huidige examencommissie nog niet functioneert volgens de wetgeving. De commissie heeft vastgesteld dat de herinrichting van de examencommissie is gestart, onder andere met het instellen van een toetscommissie per 1 januari 2013. De commissie constateert dat de examencommissie zich bewust is van de nieuwe taken en een start heeft gemaakt om deze taken te kunnen uitvoeren. De commissie vertrouwt er op dat de examencommissie op korte termijn functioneert volgens de wetgeving.

Op basis van de beoordeling van de scripties van de masterstudenten Kunst- en Cultuurwetenschappen heeft de commissie vastgesteld dat het niveau van de studenten over het algemeen overeenkomt met de eisen waaraan masterstudenten moeten voldoen. De scripties voldoen aan de academische eis van controleerbaarheid, hebben een heldere probleemstelling en uitwerking in onderzoeksvragen en een conclusie die aansluit bij de bevindingen.

De beoordelingen van de commissie kwamen in grote mate overeen met de door de opleiding toegekende beoordelingen. In twee gevallen beoordeelde de commissie een scriptie als onvoldoende: eenmaal een scriptie Kunstgeschiedenis en eenmaal een scriptie CAMS. De commissie is tot oordeel gekomen dat deze twee scripties niet voldoen aan de minimale eisen.

De commissie is door de scripties ervan overtuigd geraakt dat de studenten van de programma's CAMS, Architectuurgeschiedenis, Design Cultures en Kunstgeschiedenis, varianten Theorie en geschiedenis van de Beeldende kunst 1400-1800 en 1800-heden een degelijke academische masteropleiding hebben genoten.

De commissie heeft geconstateerd dat het merendeel van de studenten van de variant Kunst, Markt en Connaisseurschap van het programma Kunstgeschiedenis hun scriptie schrijven over een traditioneel kunsthistorisch onderwerp. Zij worden hierbij begeleid door een docent Kunstgeschiedenis. De commissie heeft geconstateerd dat deze studenten de beoogde eindkwalificaties van het programma Kunstgeschiedenis en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen behalen. De commissie heeft niet kunnen vaststellen of de studenten die de variant Kunst, Markt en Connaisseurschap van het programma Kunstgeschiedenis volgen en hun scriptie over een bijpassend onderwerp schrijven, de beoogde eindkwalificaties van het programma Kunstgeschiedenis en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen behalen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen als voldoende.

Dit rapport heeft betrekking op de beoordeling van het herstel van de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam. Naar aanleiding van het initiële beoordelingsrapport uit 2013 heeft de opleiding een herstelperiode toegewezen gekregen waarin ze standaard 2 van het van toepassing zijnde beperkte beoordelingskader aan de hand van een door de NVAO goedgekeurd herstelplan diende te verbeteren. Het panel handhaaft het voldoende oordeel van de initiële visitatie op standaarden 1 en 3.

De opleiding heeft de afstudeerrichting Kunstgeschiedenis op drie manieren versterkt. De specialisatie Kunst, Markt en Connaisseurschap is opgeheven en heeft plaatsgemaakt voor twee thematische keuzevakken op dit terrein binnen een breder aanbod. Verder volgen alle studenten binnen de afstudeerrichting Kunstgeschiedenis een aantal verplichte kernvakken die samen de kunsthistorisch-wetenschappelijke basis van het programma vormen. Deze vakken bieden studenten een versterkte methodologische en onderzoekspraktische basis. Ten slotte heeft de opleiding de uitvoering van de herstructurering van het programma en de herinrichting van de vakken over de kunstmarkt belegd bij een hoogleraar; zij heeft ook de coördinatie over het vak Lecture Series en het scriptiecolloquium.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding op deze manier adequate herstelmaatregelen heeft genomen in lijn met het goedgekeurde herstelplan. Daarmee voldoet ook de afstudeerrichting Kunstgeschiedenis aan alle kwaliteitseisen die de standaarden van het beperkte beoordelingskader aan een opleiding stellen.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 22 juli 2015 naar voren te brengen. Bij e-mail van 8 september 2015 heeft D. Voet, secretaris afdeling Onderwijs en Kwaliteitszorg namens het college van bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot een enkele tekstuele aanpassing.

De NVAO besluit accreditatie (na herstel) te verlenen aan de wo-master Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC; variant: voltijd; locatie: Amsterdam) van de Vrije Universiteit Amsterdam te Amsterdam. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen: Kunstgeschiedenis; Architectuurgeschiedenis; Comparative Arts and Media Studies; Design Cultures. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 juni 2014 en is van kracht tot en met 29 juni 2016 (2020)¹.

Den Haag, 30 september 2015

De NVAO
Voor deze:

 A.H. Flierman
Voorzitter

Lucien Bollaert
Bestuurder

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

¹ Nadat de instelling een onvoorwaardelijk positief besluit instellingstoets kwaliteitszorg heeft gekregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar in totaal 6 jaren.

Uit besluit van 30 juni 2014

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Onvoldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Onvoldoende

Beoordeling na herstel

Standaard	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Panel eerste beoordeling en beoordeling herstelplan

- Prof. dr. Bart Verschaffel (voorzitter), hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Michael Astroh (vice-voorzitter), hoogleraar, Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Duitsland;
- Em. Prof. dr. Hans van Maanen, emeritus hoogleraar Kunst en Maatschappij & Theaterwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen,; voorzitter Kunstraad Groningen;
- Prof. dr. Geert Lernout, hoogleraar vergelijkende literatuurstudie en directeur van het James Joyce Center, Universiteit Antwerpen, België;
- Prof. dr. Mariët Westermann, Vice President of the Andrew W. Mellon Foundation, New York, NY USA;
- Dr. Andreas Fickers, Associate Professor for Comparative Media History at the Faculty of Arts & Social Sciences, Universiteit Maastricht;
- Sylvia Alting van Geusau, MA (student-lid), master Kunstwetenschappen, Universiteit van Amsterdam; independent researcher gespecialiseerd in amusements cultuur en visual culture studies.

Het panel werd ondersteund door drs. Marieke Textor en drs Erik van der Spek, beiden secretaris (gecertificeerd).

Panel eerste beoordeling gerealiseerd herstel

- Prof. dr. Bart Verschaffel (voorzitter), hoogleraar aan de vakgroep Architectuur en Stedenbouw van de Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Hans van Maanen, hoogleraar Kunst en Maatschappij & Theaterwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen, voorzitter Kunstraad Groningen;
- Sylvia Alting van Geusau MA, alumna Kunstwetenschappen (onderzoeksmaster), Universiteit van Amsterdam.

Het panel werd ondersteund door Kees-Jan van Klaveren MA, secretaris (gecertificeerd).